

© IUCN Việt Nam/Rien Dam

Thúc đẩy an ninh nguồn nước và môi trường cho các lưu vực sông xuyên biên giới sông Mã và sông Neun - Cả và các vùng ven biển liên quan (Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào và Việt Nam)

Tóm tắt dự án

Đây là dự án song phương đầu tiên giữa CHDCND Lào và Việt Nam, tập trung vào hai lưu vực sông xuyên biên giới sông Mã và Neun - Cả do Quỹ Môi trường Toàn cầu (GEF) tài trợ. Các lưu vực sông này nằm liền kề nhau về vị trí địa lý, có quy mô, đặc điểm, cũng như những thách thức về quản lý nước và môi trường tương tự nhau. Những thách thức chính bao gồm: các hồ chứa thủy điện gây ra thay đổi đáng kể về dòng chảy trên các sông chính và phụ lưu ở cả hai lưu vực; nạn phá rừng và những thay đổi về độ che phủ rừng ảnh hưởng đến dòng chảy và tải lượng trầm tích; mở rộng diện tích đất nông nghiệp và nạn phá rừng; gia tăng lượng nước khai thác do tăng trưởng dân số và phát triển kinh tế nhanh chóng ảnh hưởng đến dòng chảy môi trường; và xả lũ khẩn cấp từ các con đập trong các đợt lũ lụt cực đoan gây ra tình trạng lũ lụt.

Biến đổi khí hậu được dự đoán sẽ là nguyên nhân chính dẫn đến sự biến đổi thủy văn, ảnh hưởng đến lượng mưa, nhiệt độ, sự bốc hơi và chất lượng nước. Các kịch bản liên quan đến nguồn nước trong tương lai cho thấy, dòng chảy trên các lưu vực sẽ có xu hướng tăng mạnh, đặc biệt càng về cuối thế kỷ. Mức tăng lớn nhất sẽ là dòng chảy trong mùa mưa, báo hiệu khả năng xảy ra lũ lụt lớn làm ảnh hưởng nặng nề đến phát triển kinh tế.

Sự phát triển mạnh mẽ ở hai lưu vực sông, cùng với biến đổi khí hậu đang ảnh hưởng đến các khu vực dân cư ven biển do suy thoái chất lượng nguồn nước ngọt và nước biển gần bờ, tần suất, cường độ lũ lụt và hạn hán ngày càng tăng, khai thác nước dưới đất quá mức và mực nước biển dâng cao dẫn đến xâm nhập mặn của nước biển vào các tầng chứa nước ven biển. Những thách thức đó đang đặt ra những mối đe dọa nghiêm trọng đến cung cấp nước cho cộng đồng cư dân ven biển đang ngày càng mở rộng và sinh kế của họ (từ đánh bắt cá và nuôi trồng thủy sản) đến môi trường sống ven biển như rừng ngập mặn, vùng đất ngập nước và nơi trú ẩn của cá.

Nguồn: MERFI, 2020

Mục tiêu dự án

Giúp Việt Nam và CHDCND Lào giải quyết vấn đề về quản lý tài nguyên nước ngọt và sức khỏe hệ sinh thái ở các lưu vực sông xuyên biên giới sông Mã và sông Neun-Cả và các vùng ven biển liên quan bằng cách tạo điều kiện thuận lợi cho các hợp tác và hành động xuyên biên giới.

Kết quả dự án

- **Kết quả 1:** Sự đồng thuận giữa các quốc gia về các mối quan tâm xuyên biên giới quan trọng, bao gồm sự thay đổi và biến đổi khí hậu, đạt được thông qua việc tìm hiểu thực tế chung - tăng cường hợp tác xuyên biên giới, làm cơ sở cho các giải pháp khắc phục phối hợp.
- **Kết quả 2:** Đảm bảo an ninh nguồn nước và tính bền vững của môi trường, nâng cao năng lực dự báo trên cả hai lưu vực và các vùng ven biển phụ cận thông qua các khung hợp tác xuyên biên giới và cơ chế trao đổi thông tin.
- **Kết quả 3:** Hai quốc gia quyết định kế hoạch hành động chung dựa trên kết quả thí điểm thực tế cách tiếp cận, chính sách, thực hành và công nghệ quản lý đất và nguồn nước thân thiện với môi trường, đồng thời chia sẻ về kết quả và kinh nghiệm.
- **Kết quả 4:** Thúc đẩy tiến trình đảo ngược xu hướng suy thoái ở hai lưu vực sông thông qua cam kết duy trì các cơ chế hợp tác chung, thực hiện các cải cách và đầu tư ưu tiên của hai quốc gia.
- **Kết quả 5.1:** Đảm bảo tính bền vững của dự án thông qua các hoạt động nâng cao năng lực cho các cơ quan, đơn vị liên quan và các cơ chế hợp tác xuyên biên giới được thiết lập trong khuôn khổ dự án.
- **Kết quả 5.2:** Mang lại lợi ích ở cấp độ toàn cầu cũng như cấp địa phương thông qua việc chia sẻ và phổ biến các kết quả và bài học kinh nghiệm của Dự án.

Việc thiết lập các cơ chế điều phối song phương để quản lý hiệu quả lâu dài các lưu vực sông Mã và sông Neun/Cả là điều tối quan trọng cho sự phát triển bền vững của các lưu vực sông này. Các ưu tiên bao gồm quản lý xuyên biên giới và kết hợp các nguồn tài nguyên nước mặt và nước dưới đất, đồng thời tăng cường lồng ghép với bảo tồn đa dạng sinh học (ví dụ: hành lang đa dạng sinh học), bảo tồn rừng và quản lý nghề cá nội địa, cũng như giải quyết các xung đột trong mối liên hệ giữa lương thực, năng lượng và môi trường.

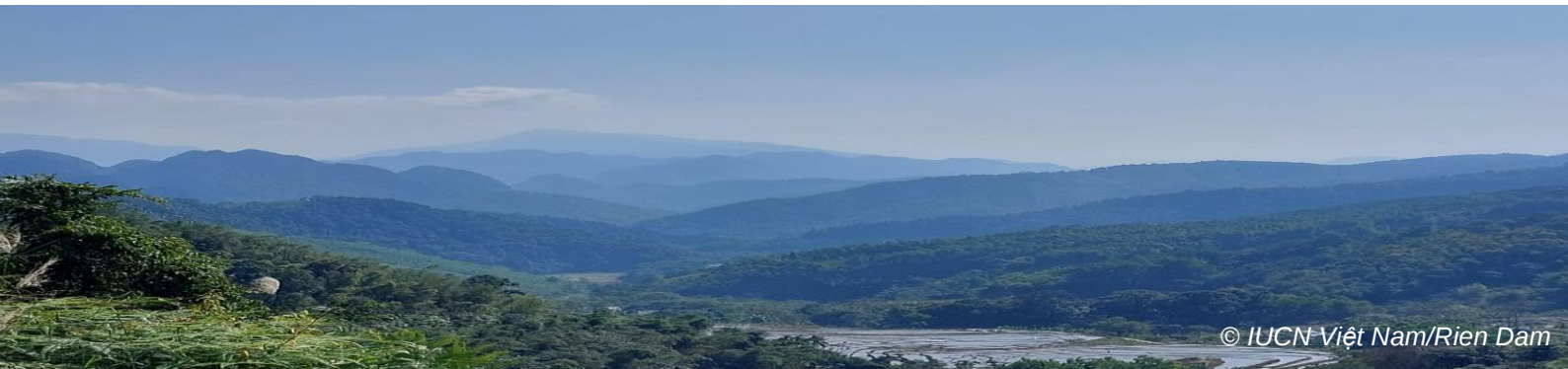
Dự án đề xuất sẽ áp dụng cách tiếp cận từ nguồn tới biển (S2S), liên kết với các sáng kiến đang diễn ra ở các lĩnh vực có liên quan và trực tiếp cung cấp thông tin cho việc thiết kế, đánh giá và lập kế hoạch cho một loạt khoản đầu tư trong các lĩnh vực này. Đây sẽ là cơ sở để xây dựng hợp tác xuyên biên giới, khung quản lý lưu vực sông phù hợp, tăng cường an ninh nguồn nước, môi trường và bình đẳng giới.

Thời gian: Tháng 1, 2024 - Tháng 12, 2028

Địa điểm: Các tỉnh Hòa Bình, Nghệ An, Thanh Hóa, Hà Tĩnh, Sơn La, Điện Biên của Việt Nam, các tỉnh Xiengkhouang và Houaphan của CHDCND Lào.

Liên hệ:

Văn phòng IUCN Việt Nam
Dr.Rien Dam
rien.dam@iucn.org
2A, 298 Kim Mã, Khu Ngoại Giao Đoàn Vạn Phúc
Hà Nội, Việt Nam

© IUCN Việt Nam/Rien Dam